

Politiker i Umeå - rädda vår lokala secondhand!

Secondhandbutiker i Umeå gör just nu sitt bästa för att kommunala tjänstemän och politiker ska förstå att kommunen är på väg att bryta mot både miljö- och konkurrenslagstiftning på ett sätt som får katastrofala följder för civilsamhällets förmåga att bistå med social hållbarhet och krisberedskap i framtiden. Men, framför allt vill det lokala näringslivet berätta att kommunens egen branschorganisation Avfall Sverige menar att politiker i Umeå i stället bör värna sin värdefulla lokala secondhand. Naturvårdsverket uppmanar Svenska Röda Korset att vända sig till regeringen för att uppmärksamma hur Umeå kommuns avfallsbolag missförstått syftet med den nya lagstiftningen kring textilt avfall, som börjar gälla efter årsskiftet.

Humanitära secondhandaktörer i Umeå ställer nu sitt hopp till att politiker ska nyttja sin juridiska rättighet enligt §5 i kommunala bolagsordningarna, och ta sig tid att lyssna till det lokala näringslivet inom secondhand och bredda sitt perspektiv innan det är för sent.

Efter årsskiftet kommer kommunala bolaget Umeå vatten och avfall, Umeva, ändra inriktning från att hantera avfall till att även samla in värdefulla secondhandkläder och textilier. Tanken är att Umeåbor som hittills skänkt kläder till Umeås lokala föreningar och organisationer i stället ska lägga dem i avfallsbehållare som placeras ut. I början av december kommer Vatten- och avfallskompetens i Norr AB, Vakin, på uppdrag av Umeva, att skriva avtal med en stor secondhandaktör som inte finns etablerad i Norrland sedan tidigare. Syftet är att ge aktören ensamrätt till all kommunalt insamlad textil. Vakin beräknar att värdet av de textilier som de samlar in kommer att uppgå till 32 miljoner kronor.

Alla som driver näringsverksamhet förstår att en marknadsandel värd 32 miljoner kronor (vilket är en orealistiskt låg siffra enligt lokal secondhand) inte tas från tomma intet, någon behöver förlora motsvarande andel. De kunder och givare som idag skänker sina kläder och gåvor till lokala secondhandbutiker stöttar aktivt samhällsnyttiga organisationer, som med små ekonomiska marginaler och tack vare volontärer som ger av sin tid ändå varje år transformerar enorma mängder kläder till viktiga humanitära insatser.

Umeås välsorterade butiker bidrar till hållbar konsumtion och stora miljövinster genom att *förebygga att avfall uppstår*. Alla vinner på arrangemanget, en win-win-lösning som inte kostar kommunen en krona. Tvärt om, utvärderingar visar att ideella organisationer i Umeå bidrar till stora samhällsintäkter och till att många kommunala utgifter slipper uppstå.

Röda Korset i Umeå tar ställning mot export av kläder! I Umeå har Röda Korset sedan länge informerat kunder och givare om att osålda kläder från secondhandbutikerna *inte* exporteras. Föreningen driver framgångsrikt ett lokalt påverkansarbete för att minska överkonsumtion av kläder av låg kvalitet, eftersom Röda Korset i egenskap av internationell humanitär organisation kan vittna om hur dessa orsakar enorma miljöproblem i tredje land. Ärligt och transparent återkopplas att stora mängder av textil måste förbrännas i Umeå varje år, detta eftersom fakta och sanning är den enda vägen framåt mot medveten och hållbar konsumtion. Vakin anger i sin upphandling att 75% av insamlad textil från upptagningsområdet kommer att exporteras (drygt 900 ton/år) när den nya tjänsten blir verklighet. Vakin har i ett tidigt skede öppet namngett vilken stor aktör de planerar att skriva avtal med, en stiftelse som i sin tur överlåter sin resttextil till industriella aktörer i Europa för vidare export till tredje land.

Secondhandbutikernas nära dialog med givare och kunder innebär att Umeå nu har unika möjligheter, tack vare nya lagstiftningen, att bli bäst i klassen nationellt sett i fråga om att ytterligare minska skadlig konsumtion och att förebygga avfall. Medborgarengagemang, politiker, avfallsbolag och lokal secondhand och detaljhandel kan tillsammans lyfta frågan ytterligare en nivå och därmed också omsätta Umeå kommuns höga ambitioner i praktisk handling, i fråga om cirkulär ekonomi, miljömål och kreativt tänkande. För Umeå vill mer och siktar högre än andra kommuner... eller?

Den stora aktören expanderar just nu i kommuner över hela Sverige med hjälp av samma argumentation som Vakin använder i Umeå, bland annat att upphandling av en storskalig aktör är det enda alternativet. De stora aktörerna har kommunicerat sin uppfattning i många mediala sammanhang, bland annat på Almedalen i somras, och beskrev redan för ett år sedan hur de förbereder inför den nya lagstiftningen genom att projektera gigantiska sorteringsanläggningar, i södra Sverige. I samma artikel presenterades även planerna på att inrätta en avfallsanläggning längre norrut i Sverige.

Röda Korset i Umeå är en icke vinstdrivande ideell förening och erhåller inte föreningsbidrag från stat eller kommun för att bedriva kärnverksamhet lokalt. Den omfattande humanitära verksamhet som drivs i Umeå möjliggörs av umeåborna, genom gåvor som säljs i föreningens secondhandbutiker. När större externa projektsamarbeten genomförs är ekonomiska bidrag kopplade till uppdraget och utgör aldrig ett tillskott till föreningens ekonomi. Alla ekonomiska medel omsätts lokalt i Umeå i form av varor, aktiviteter, personal- och lokalkostnader mm. Detsamma gäller övrig secondhand i Umeå inom ideella organisationer och privat näringsliv.

Vi uppmanar Umeå kommun att tänka om, inte bara för hjälporganisationernas skull, utan för Umeås invånare och för miljön, både lokalt och globalt!

Styrelsen för Umeåkretsen av Svenska Röda Korset
